

Åmot kommune
postmottak@amot.kommune.no

Saksbehandler, innvalgstelefon
Steinar Østlie, 62 55 11 77

Inspeksjon ved Rena rensepark

Dato for inspeksjonen: 15.10.2019
Rapportnummer: 2019.055.I.FMHE
Saksnr.: 2019/16202

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
John Olav Løkken
Knut Blix

Fra Fylkesmannen i Innlandet:
Steinar Østlie, senioring.

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjon ved Rena rensepark, inkl. tilknyttet avløpsnett, 15.10.2019:

Fylkesmannen avdekket 0 avvik og 4 anmerkninger:

- Kommunen klarer ikke gjennomføre handlingsplanen i saneringsplanen.
- Ett hytteområde har flere mindre renseanlegg som til sammen kan overstige rammen for kapittel 14 i forurensningsforskriften.
- Rena rensepark er ikke akkreditert.
- Interne revisjoner blir ikke gjennomført på VA-sektoren.

Kommunen bes gjøre en vurdering av anmerkningene innen **01.03.2020**. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Med hilsen

Tore Pedersen e.f.
avdelingsdirektør

Steinar Østlie
senioringeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 974 567 628	Eies av: 940 152 496
Besøksadresse: Driftssentralen	Telefon: 62 43 40 00
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110	E-post: postmottak@amot.kommune.no

Kontrollert anlegg

Navn: Rena rensepark m/tilknyttet avløpsnett	Anleggsnr: 0429.0018.01
Kommune: 0429 Åmot	Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing
Fylke: Hedmark/Innlandet	Risikoklasse: 3
Tillatelse gitt: 05.11.2014	Tillatelse sist oppdatert: -

2. Inspeksjonens omfang

Formålet med inspeksjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Fylkesmannen har blant annet undersøkt om:

- Drifts- og vedlikeholdsrutiner for rensenanlegg og avløpsnett
- Fornyelse av avløpsnettet – Tiltaksplaner, målsettinger og gjennomføring
- Tiltak og beredskap for å avdekke og utbedre feil og utslipp på nettet
- Prøvetakingsrutiner og dokumentasjon av utslipp
- Internkontroll – risikovurderinger, avviksbehandling, målprosesser, intern revisjon

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Fylkesmannen avdekket ingen avvik, men det er påpekt 4 anmerkninger innen de områdene som ble kontrollert. Virksomheten bes om å gjøre en vurdering av anmerkningene og aktuelle tiltak knyttet til disse. Vi ber om en skriftlig redegjørelse av vurderingene og eventuelle tiltak innen **01.03.2020**.

Klageadgang

Pålegget er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 7. Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Innlandet.

4. Gebyr for inspeksjonen

Åmot kommune er ved denne inspeksjonen plassert i gebyrsats 3 (jf. Fylkesmannens varselbrev datert 28.08.2019). Dette betyr at dere skal betale *kr. 19 700* i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Satsen fastsettes ut fra vårt samlede tidsforbruk ved tilsynet, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Faktura med innbetalingsblankett vil bli oversendt fra Miljødirektoratet.

Vedtaket om fastsettelse av gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens kap 39. Gebyrets størrelse kan klages inn til Miljødirektoratet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Innlandet.

5. Avvik

Det ble ikke påpekt avvik ved inspeksjonen.

6. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Kommunen klarer ikke gjennomføre handlingsplanen i saneringsplanen.

Kommentarer:

Ambisjonsnivået i saneringsplanen anses å være tilstrekkelig, men kommunen klarer ikke å gjennomføre tiltakene i saneringsplanen etter tidsplanen, bemanningen i administrasjonen er for liten (2 mann). Disse må i tillegg delta i driften av anleggene. Det ble redegjort for at det er vanskelig å få kvalifiserte søkere til driftspersonellstillinger. Gjennomføringen er maksimalt 1-1,5 prosjekt per år. Kommunen bør vurdere bemanningen i administrasjonen og driftspersonell ved VA-sektoren.

Anmerkning 2

Ett hytteområde har flere mindre renseanlegg som til sammen kan overstige rammen for kapittel 14 i forurensningsforskriften.

Kommentarer:

Ved Furutangen hytteområde bygges flere små renseanlegg, (ca. 700-1000 pe). Når det bygges mange mindre anlegg i ett område og som drenerer til samme resipient, må dette anses å utgjøre ett rensedistrikt. Dersom det bygges flere anlegg av denne størrelsen, slik at samlet tilknytning overstiger 2000 pe, vil dette kunne være et kapittel 14-område. Kommunen bes vurdere samlet tilknytning i dette området.

Anmerkning 3 **Rena rensepark er ikke akkreditert.**

Kommentarer:

Anlegget er ikke akkreditert. Driftsassistansen vet ikke hvordan de skal kunne akkreditere infiltrasjonsanlegg, der avløpet går til grunnen. Saken bør løftes til Miljødirektoratet for avklaring, Fylkesmannen kan være kontakt der. En geolog som har hatt mye befatning med anlegget, har tilbudt seg å utarbeide en rapport. Vi ber om at denne sendes over.

Anmerkning 4 **Interne revisjoner blir ikke gjennomført på VA-sektoren.**

Kommentarer:

Etter internkontrollforskriften skal virksomheten gjennomføre interne revisjoner på at internkontrollen fungerer etter hensikten. Det bør opprettes uavhengige revisjonsteam i kommunen, slik at disse ikke er påvirket og styres av ledelsen på virksomhetsområdet.

7. Andre forhold

Hovedplan avløp, 2014-20, skal revideres i 2020. Saneringsplan skal revideres samtidig. Ambisjonsnivået i saneringsplanen anses å være tilstrekkelig, men kommunen klarer ikke å gjennomføre tiltakene i saneringsplanen etter tidsplanen (se anmerkning 1. Høyt prioriterte tiltak er:

- Grinihagan
- Storvegen, svanker skyldes dårlig håndverk. Her er det varslet at private stikkledninger av betong må saneres, dette er akseptert av beboerne.
- Lappland, utslipp til bekker som går til Glomma. Prestsjøen er død fra 9 meters dypde og nedover.
- Det er planlagt stor hytteutbygging i Digeråsen. På ledningen ned fra Digeråsen er det en kum med stor innlekking, denne er ligger lavt i terrenget. Dette skal utbedres nå.
- Ved revidering neste år kan nytt tiltak i Haugedalen bli tatt inn (nytt anlegg, ca. 100 pe).
- Kommunen har nå sanert samtlige fellesledninger.

Ved Furutangen hytteområde bygges flere små renseanlegg, (se anmerkning 2).

Mål for drift og anleggsfunksjon: Tillatelsens mål er tatt i planverket, overordnede mål er nedfelt i hovedplanen.

Gebyrnivået på VA-sektoren er full inndekning av kostnadene.

Kommunens egne stikkledninger inngår i saneringsplanen, men ikke private ledninger.

Avløpsnettet har generelt lite overløp, avløpsmengde i et normaldøgn er ca. 700 m³. Ved maksimal innlekking er mengde ca 1100 m³. Men det oppstår en betydelig utfordring når vannføringen i Glomma overstiger 1700 m³/sekundet (måling ved Glomstadfossen). Da trenger Glommavannet inn i rørene og det oppstår tilbakeslag. Avløpet fra store deler av sentrum må da ledes til overløp.

John Olav Løkken deltar på ukentlige møter i teknisk hovedutvalg og informerer om tiltak på VA-sektoren. Det er god forståelse i utvalget for tiltakene som må utføres på sektoren, behovet for tiltak og bevilgningene er ikke møtt med betenkeligheter.

Klimatilpasning

Det er opprettet et interkommunalt klimaprojekt i Østerdalskommunene Trysil, Åmot, Stor-Elvdal og Elverum. Alle driftssektorer i kommunene skal bli grønnere innen 2024.

Tiltakene på avløpssektoren er beskrevet i saneringsplanen. Når beskrevne tiltak er gjennomført, har en kommet langt med relevante tiltak på avløpsnettet. Kommunen anser at de har god kontroll.

Feilkoblinger er sjekket ut, det forekommer en del slike. Kommunen anser at de burde fortsatt med slik kartlegging.

Overvann i Tollef Kildes gate blir infiltrert i sandfilter. Fordrøyningsbasseng blir planlagt i Digeråsen.

Renseparken har god kapasitet. Den har 4 dammer, kan utvides med en til.

Det finnes målestasjoner for nedbør i Haugedalen og ved flyplassen i Rena leir.

Taknedløp er foreløpig ikke frakoblet overvannsledningene. Det er fokus på å åpne bekkelukninger igjen.

Generelt er det ikke store utfordringer med nedbør, omfanget gjør ikke skade.

Overløp:

Alle pumpepumpestasjoner har overløp, unntatt 2. Det finnes kun 2 kummer på avløpsnettet. Det er ingen driftsoverløp. I tillegg kan det forekomme feilkoblinger på nettet.

En pumpestasjon har ikke alarmvarsling, men denne er kun tilknyttet 2 husstander.

Overløp måles på tid, og utslipp stipuleres ut fra gjennomsnittlig avløpsmengde.

Vaktordningen er 7-delt, dvs. det er 7 personer som deler på vaktordningen, bl.a. opplærte maskinførere, og som har ei uke hver. Det er 24-timers vakter.

Ved alarm settes tiltak i gang umiddelbart, mannskaper skal være på plass senest etter 2 timer, men som regel er man på skadestedet etter et kvarter.

Ledningsnett:

Ledningskartverket er oppdatert. Kommunen har gått over til Gisline VA, dette er enklere å utveksle med andre sektorer i kommunen. Kommunen har god oversikt over ledningsnettet, generelt er tilstanden på nettet god. Egne stikkledninger inngår i kartverket.

Kommunen utfører pluggkjøring og spyling av nettet. Det foreligger en plan, der lavbrekk må kjøres ofte. Kommunen bruker en del midler på spyling. For øvrig har fettmengden på i tilførslene økt mye i det senere.

Driftsfeil på nettet varsles og utbedres normalt umiddelbart. Det er 2 problemstrekke på selvføllsnettet med lavbrekk. SDN-anlegg varsler ved store mengder avløp inn og ut fra stasjoner.

Nettet har 2 elvekrysninger.

Tilknytninger:

Nettet har ingen problematiske industripåslipp. Tidligere bidro et verksted med oljepåslipp til driftsproblemer, men dette er løst.

Vedlikehold:

Vedlikeholdskostnader tilknyttet pumpestasjoner er økende. Det er nødvendig med økende grad av utskifting av pumper.

Kommunen har en overordnet plan for vedlikehold, som de prøver å følge. Men de må forholde seg til funksjonssvikt og feil som oppstår uventet. Det skrives ikke avvik hvis vedlikeholdsplanen ikke følges.

Ved renseparken må filter, sil og rist vedlikeholdes.

Akutt forurensning:

Kommunen har beredskapsplan for akutt forurensning.

Renseparken:

Det tas ut 12 årlige prøver fra utløpet ved grunnvannskulen nedstrøms dammen. Det skal snarlig etableres prøvepunkt nedstrøms hver dam, slik at det kan tas prøver, også når dammene er i hvilemodus. Det analyseres på P-tot, KOF, BOF₅ og klorid.

Salsnes-filtere øker kapasiteten på hver dam betraktelig. Det blir mindre slam, og hver dam kan belastes over lengre tid.

Renseparken oppfyller sekundærrensekravet med klar margin.

Anlegget er ikke akkreditert, (se anmerkning 3).

Renseparken har en fast, godkjent driftsoperatør. I tillegg er det to vikarer, som ikke har godkjennelse.

Av og til må de to i administrasjonen tre støttende til på driftssida.

Vannføringsmålere ved renseparken er montert der avløpet pumpes ut i dammen. Det er ikke overløp ved renseparken.

Administrasjonen (John Olav Løkke og Knut Blix) kontrollerer analyseresultatene.

Hyttetilknytningen består av ca. 250 hytter, herav 220 i Digeråsen.

Rena leir har fått gode rutiner i ikke å slippe problematisk avløp (fett, olje m.m.) ut på nettet.

Internkontroll, risikovurderinger:

Kommunen mener de har vurdert de viktigste risikoforholdene. Følgende forhold er kartlagt og vurdert:

- Kjemikalier-gift
- Mannskapsmangel (gult risikonivå)
- Smittespredning
- Tilstopping, rørkollaps (rødt risikonivå)
- Graveskader
- Brann
- Def. PLS
- Beredskapsfunksjonen (gult risikonivå)

Lukt og støy er ikke vurdert. Støy anses ikke å utgjøre noe problem. Nærmeste gardsbruk har klaget noe på lukt ved spesielle vindforhold, men ikke på en stund nå.

Norsk Vanns veileder er brukt ved vurderingene.

Avvik:

Sektoren har satt lav terskel for å melde og registrere avvik. Det er en klar strategi heller å melde for mange enn for å få avvik. Dette er en positiv innfallsvinkel!

Det registreres få alvorlige avvik per år, men totalt flere avvik per uke.

Andre forhold innen interkontroll:

Gjennomgang av internkontrollen ble utført i 2018. Det ligger i rutine at dette skal utføres årlig. Interne revisjoner i kommunen blir ikke utført, (se anmerkning 4). Beredskapsansvarlig har ikke gitt tilbakemelding.

8. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).
- Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- Utslippstillatelsen fra Fylkesmannen i Hedmark, datert 05.11.2014.